

סוללים דרך

בונים חירות תודעתית

מאמרי השבוע

י"ז - כ"ג טבת

ה'תשפ"ה

מי אנחנו?

'סוללים דרך' הינו מיזם העוסק בתודעה והסברה שהחל לפני מספר שנים לאור הצורך להבין את המתרחש במרחב הציבורי באופן ענייני, ללא משוא פנים ומתוך שיח בוגר ומקצועי.

לאט לאט הצטרפו למיזם אנשים רבים, עד שכיום הקהילה הגיעה לכ-15 אלף חברים (!) שמקבלים מאמר בכל יום.

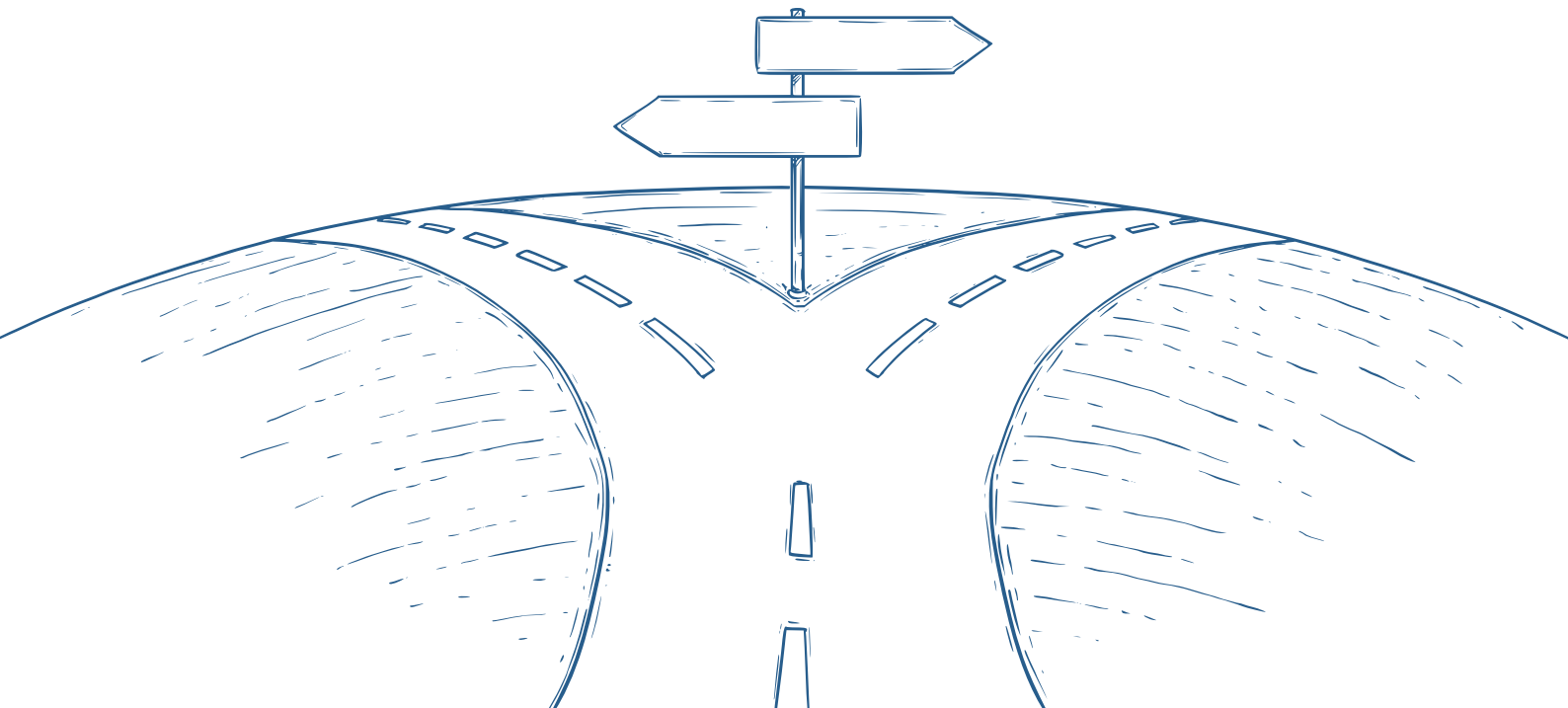
ב'סוללים דרך' אנו נוהגים לומר ש'אין לך דבר פרקטי יותר מתיאוריה טובה'.

כלומר, המיזם מאפשר לתחושות האינטואיטיביות הפשוטות של רבים, לעבור מתחושות בטן להמשגה ברורה ולתודעה סדורה. רק אדם כזה הופך להיות 'אקטיביסט' מדויק הפועל בהתאם לרוח לאומית, ציונית ויהודית.

אנו משתדלים לסקל את אבני הנגף מנהר החיים הישראליים על מנת לסייע בענווה לספינה הלאומית לנוע בבטחה ובגאון.

תגובות: office@solelim-derech.co.il

להפצת החוברת: דניאל 052-757-5290

תוכן עניינים

<u>4</u>	<u>משחקי התודעה</u>	ו
<u>7</u>	<u>ביצד תיראה החברה הישראלית בעוד 42 יום?</u>	א
<u>9</u>	<u>אין_כמעט) עיתונות בישראל</u>	ב
<u>12</u>	<u>בעקבות התפטרות הרמטכ"ל</u>	ג
<u>14</u>	<u>הכרת הטוב והכרת המציאות</u>	ד
<u>18</u>	<u>מנופים פרוגרסיביים ולגיטימציה לתמיכה בטרור</u>	ה

ניתן ללחוץ על שם המאמר ולהגיע למאמר
באתר האינטרנט. שם ניתן לשמוע את המאמר,
להגיב לכותב וכן לקרוא מאמרים נוספים

משחקי התודעה

איתי אסמן

עסקת החטופים המונחת לפתחנו רעה מאוד, אין לי שום דבר טוב לומר עליה ברמה המדינית.

רבים עסוקים באשמים ובמי גרם למצב. חשוב לזכור שבטווח הארוך המציאות כל הזמן מתקדמת ויש בה עליות וירידות, ויהיו גם עליות בהמשך; העשייה החיובית של כל אדם מצטברת לחשבון גדול. איני רוצה לעסוק כאן במי אשם, אלא רק לנסות לנתח את השלבים התודעתיים שהובילו לעסקה הזו, כדי ללמוד ולהפיק לקחים.

חשוב לזכור שבטווח הארוך המציאות כל הזמן מתקדמת ויש בה עליות וירידות, ויהיו גם עליות בהמשך; העשייה החיובית של כל אדם מצטברת לחשבון גדול

בקבוצה כאן איננו עוסקים בפוליטיקה ובמהלכים מדיניים במובן השטחי והחיצוני שלהם, אלא בעיקר ברעיונות העומדים מאחוריהם. כל מהלך מדיני הוא תוצר של עולם שלם של רעיונות שהוביל אליו.

ראשית, כדי לייצר עסקת חטופים 'בכל מחיר', היה צריך להעצים את ערך החטופים כערך הבלעדי, הכי חשוב שיש, ולא להוריד אותו מסדר היום הציבורי. לאן שלא תפנה את מבטך תיתקל במיצג כלשהו העוסק בנושא.

חשוב להדגיש - כולנו חושבים שהחזרת החטופים הוא ערך גדול מאוד. אך לא בכל מחיר.

האללת ערך אחד תוך מחיקת כל הערכים האחרים מוגדרת כ'עבודה זרה' או 'עבודת אלילים'.

בכל הכרעה ביהדות יש מורכבות ומגוון ערכים שצריך להביא בחשבון. ובמקרה שלנו: מה התמורה? האם כל החטופים יחזרו או רק חלקם? כמה מחבלים משחררים? האם חמאס שילם כבר מחיר מספק? האם הם יחטפו לנו עוד אנשים בעתיד? ועוד.

אבל כדי לטשטש את כל הערכים היה צריך להשאיר בתודעה ערך אחד בלבד: **החטופים**.

לשם כך נוצר קמפיין, שעוד יילמד בשיעורי הפרסום, הפורט על הלב של האנשים וקורא לכל מי שמתנגד לעסקה בכל מחיר 'אדם חסר לב', ולמי שקורא לניצחון המוחלט 'פשיסט'. העסקה היא האור, וכל הצעה אחרת היא חושך.

אנשים רבים שלא מבינים במניפולציות, לא הצליחו להתמודד עם ההאשמה הזו. הם היו חייבים להוכיח את נאמנותם ולענוד את הסיכה על דש הבגד, תוך שהם מספרים לעצמם: "אני בעד החטופים אבל נגד עסקה בכל מחיר", בלי שום הבנה על איך מזיזים תודעה ציבורית ועל כך שהם חלק מהשחקנים של משחקי התודעה.

במקביל, מטה החטופים שכר יועץ במיוחד למגזר הדתי לאומי; לא כדי לשכנע אותם לעסקה בכל מחיר חלילה, אלא רק כדי להזמין אותם לתפילות ולסיוורים (האם ידעתם שמשלמים הרבה כסף לאדם שמעצב תודעה?).

”
**האם
 עכשיו,
 כשהימין
 כועס ולא
 מרוצה
 מהעסקה,
 זה לא 'קרע
 בעם'?**

האם אתם מכירים רב שיתנגד לתפילה ולסיוור? במה תפילה יכולה להזיק? רבנים מסוימים חשבו שהם רק מתפללים ואין לזה שום השפעה על המהלכים המדיניים, מתוך חוסר הבנה איך מהלכים ציבוריים מקודמים ומה כוחה של תודעה ציבורית. גם אלו שהשתתפו בתפילות כאלה, במחשבה שזה לא ישפיע עליהם, הדבר הקהה את חושיהם וגרם להם עם הזמן לא להתנגד בתקיפות לעסקה.

חלק מחבריי שהיו שותפים במהלכים האלה אמרו לי: "זה ברור שאני בעד ניצחון מלא, לא צריך לומר את זה".

אז הרשו לי לחדש: **בתרבות פוסטמודרנית זה חידוש לומר את המובן מאליו. אם לא מדברים כל הזמן על היסודות המובנים מאלהם, הם נעלמים מהתודעה. מי שאוהב לומר רק את האיפכא מסתברא, כדאי שיאמר גם את המובן מאליו ואת ערכי הנצח, כי אף אחד כבר לא מדבר עליהם. יש שחיקה מתמדת של ערכים לאומיים ודתיים, ואם לא אומרים אותם במרחב הציבורי הם נעלמים מהתודעה. תשאלו את האנשים שזה המקצוע שלהם.**

כמה מסקנות ותחקיר קצר מהאירוע הזה:

- המונח 'אחדות' הוא לפעמים כיסוי להכשרת מהלך מדיני. שימו לב במה אתם לוקחים חלק.
- הביטוי 'הקרע בעם' שהזהירו אותנו מפניו, תמיד תקף רק לצד שמאל שיפגוע'. האם עכשיו, כשהימין כועס ולא מרוצה מהעסקה, זה לא 'קרע בעם'? **חשוב לשים לב למשחקי השפה.**
- מהלך מדיני הוא תוצר של תודעה ציבורית. התודעה הציבורית מורכבת מהרבה מאוד אירועים קטנים, גם כאלו שנראים תמימים. **כדאי לפתח חשיבה ביקורתית.**
- יש רבנים, אנשי צבא, פוליטיקאים, אנשי ציבור ועיתונאים, שניסיון העבר מלמד שאין להם אוריינטציה ציבורית או חוש ביקורת מפותח בתחום זה. זה בסדר גמור, הכישרונות מפוזרים בעם ישראל ולא כל אחד צריך להיות מומחה בכל תחום.
- הייתם חלק מהמהלך? טעיתם? קחו אחריות, תגידו לציבור שהוליכו אתכם שולל, עשו חשבון נפש.
- אָמרו גם את המובן מאליו. אל תובילו ניסויים ציבוריים, יש לכך השלכות.

חזקו את ערכי הנצח, צריך לדבר עליהם כל הזמן. בעיקר אנשי הרוח והאליטה הרוחנית צריכים לעסוק בזה בממד הציבורי. אין דבר יותר מותקף בתודעה הציבורית מערכי היהדות והלאומיות.

בין הבודדים שדיברו כל הזמן נגד המסר הסמוי של הסיכה ו'מפגשי האחדות', היו חברי הקבוצה כאן. הקוראים והכותבים. בטח גם אתם הואשמתם בשנאת חינוך, בעין רעה ובחוסר הבנת מורכבויות. אך מאחר שאנו עוסקים בעולם הרעיונות וההשפעה, ידענו שאם זה יימשך יהיה קשה להתנגד לעסקה מסוכנת.

המניעים של חברי הקבוצה הם אהבת ישראל ואחריות לאומית, גם אם לעיתים אנו כותבים בתקיפות ו'משביתים שמחות', מדברים נגד מיזמים שמתחבאים מאחורי מסכת ה'אחדות' המסמאת את העיניים ולא מאפשרת לומר אמת.

מאז תחילת המלחמה עשיתי למעלה ממאתיים ימי מילואים; סמל מדי צה"ל הוא 'הסיכה' שלי, שמביאה בחשבון ערכים של החזרת חטופים תוך סיכון חיים וגם דאגה לחסל מחבלים ולמנוע חטיפה עתידית.

בואו לא ניפול במניפולציות ולא ניקח חלק במשחקי התודעה. נגדל עמוד שדרה, נציב עוגן מוסרי יציב הדואג לעתיד המדינה, נפתח חשיבה ביקורתית ונחזק את השכל. והכי חשוב, נאמין בגדולת נשמתנו.

בע"ה המציאות מתקדמת, עם ישראל מתקדם, יש לשמר את ההישגים ולתקן את הלקחים.

שבת שלום!

נגדל עמוד שדרה, נציב עוגן מוסרי יציב הדואג לעתיד המדינה, נפתח חשיבה ביקורתית ונחזק את השכל. והכי חשוב, נאמין בגדולת נשמתנו

כיצד תיראה החברה הישראלית בעוד 42 יום?

אודי בן חמו

אזהרה!

מי שלא יכול להתמודד ברגעים האלה עם אמירות מורכבות, רצוי שלא יקרא את הדברים הבאים.

אנחנו עושים מאמץ כן לכוון במדויק ובענווה את דברינו ולומר דברים היכולים להישמע. ומי שחש שהעיתוי לא נכון עבורו, שפשוט ידלג עליהם.

א. ב'זום אין' מצומצם וממוקד מאוד בשחרור שלוש החטופות, אין מי שלא מתרגש ושמה.

מי יכול להישאר אדיש לתמונות הללו?

שלוש בנות ששחררו מציפורני השטן לאחר מאות ימים בשבי, החוזרות אל חיק משפחותיהן החם ויוצאות מהגיהנום לחירות. מה אפשר כבר לומר?

ב. אפשר להתמקד ב'זום אין' הזה עוד ועוד, מזוויות רבות.

כל אולפני הטלוויזיה, העיתוננים, אתרי החדשות והרשתות החברתיות - כולם מלאים בהתרגשות רבה ואמיתית.

בכל מעגל של חיינו נפגוש את ההתרגשות הזו; בעבודה, בצבא, בתור במכולת ובהמתנה בבנק - מכל עבר ניוכח בעיניים בורקות ובזיק של תקווה בעיניים. וכולנו, כולנו נהיה שותפים לתחושות האלה, כאחים מלאים ממש.

ג. גם המתנגדים לעסקה, בעת הזאת, למראה התמונות הללו, יתרגשו מאוד ויביעו הזדהות. ההתנגדות תידחה ותידחק לפינה, וסולידריות כנה עם המשפחות שיזכו לשחרור יקיריהן תהיה על העליונה.

כך כל האומה כולה, בלי יוצא מן הכלל.

אבל בעת הזאת כדאי לשים לב לנקודה שאולי רק חברי הקבוצה הזו יכולים להעריכה ולתת עליה את הדעת:

עשו מאמץ וצאו מהתמונה מ'זום אין' ל'זום אוט'. נסו לדמיין: כיצד תיראה החברה הישראלית לאחר 42 ימים מורטי עצבים שכאלה?

כולנו נהפוך להר של ציפייה ורגשנות. ציפייה מתמשכת מורטת עצבים לדיווח הבא של החמאס, כסיסת ציפורניים לאומית מתמשכת, והצפה רגשית לאומית שלא נראתה פה כבר שנים.

עשו מאמץ וצאו מהתמונה מ'זום אין' ל'זום אוט'. נסו לדמיין: כיצד תיראה החברה הישראלית לאחר 42 ימים מורטי עצבים שכאלה?

”
**אם הדברים האלה
 מתיישבים על מוחכם,
 אל תירתעו מלהשמיע
 אותם היכן שזה יכול
 להישמע.
 אתם לא אויבים ולא
 אנשים אכזריים. אתם
 מחזיקים בדעה
 הראויה בהחלט
 להילקח בחשבון**

אנחנו יודעים כיצד נראה אדם הצופה בסרט דרמה סוחט דמעות במשך שעה וחצי; כעת נסו לדמיין אומה הצופה בסרט כזה במשך 42 יום.

אויבינו מבינים היטב את רגישותנו לחיי אדם. הם מומחים במניפולציות, כידוע.

על הנקודה הזאת הם ילחצו עד הסוף. הם לא יוותרו על שום מניפולציה כדי לסחוט אותנו כמו לימון ולהרפות את שרירי מוחנו.

גם בתוכנו ימשיך מפעל חסר תקדים הסוחט אותנו רגשית, והוא לא ירפה עם מסריו המתוחכמים המונעים כל שיח רציונאלי ומאוזן לאחר התמונות המרגשות האלה.

ואז, לאחר 42 יום, נידרש כאומה לשוב ולהילחם. להקשות את ליבנו, להקשיח את הנפש ולצאת בגבורה כמו מלוע של תותח.

מבחינה לאומית זה יהיה קשה ומורכב מאוד. ההצלחה - במחיר נוראי - של שחרור החטופים כעת, בוודאי תגרום לציפור קטנה בנפש ללחוש בחוזקה: **”אולי עדיף להמשיך עם העסקאות האלה וזהו? הנה, זה הצליח; לא שילמנו מחיר יקר כבר עד כה? למי יש עוד כוח...?”**

אני לא יודע אם זה העיתוי הנכון לכתוב דברים שכאלה, אבל כדאי מאוד לנסות לדמיין את הזרעים שנזרעים ברגעים אלה ממש.

אז אולי לא כעת, לא היום, נעסוק בכך. היום נשמח עם המשפחות. אבל מחר כן. ומחרתיים בהחלט.

דווקא מתוך דאגה ואחריות לעם ישראל ולדורות הבאים.

אם הדברים האלה מתיישבים על מוחכם, אל תירתעו מלהשמיע אותם היכן שזה יכול להישמע. אתם לא אויבים ולא אנשים אכזריים. אתם מחזיקים בדעה הראויה בהחלט להילקח בחשבון. ואם מישהו דוחה אותה בשאט נפש עקב חוסר טקט, שאלו אותו מתי לדעתו בדיוק היה בעבר, או יהיה בעתיד, העיתוי הנכון לעסוק בכך.

בשורות טובות.

אין (כמעט) עיתונות בישראל

איתי אסמן

צריכת תקשורת בצורה ביקורתית היא דבר מאוד נדרש בדורנו. המידע שוטף אותנו מכל כיוון ואנחנו מרגישים צורך להתעדכן כל הזמן, ולכן חשוב לאמץ מס' כללים.

א. ראשית, יש לציין שאין דבר כזה, אדם ש"לא צורך תקשורת". גם מי שמספר לעצמו שהוא לא צופה בתקשורת, היא בסופו של דבר מגיעה אליו - בעבודה, במשפחה, מחברים ומשכנים. יש כאן מישהו שלא ידע על עסקת החטופים, למשל? גם מי ש"לא צורך תקשורת" ידע. ההתנזרות-כביכול מצריכת תקשורת לא באמת נותנת מענה לרצון להשאר תמים וינקי מאג'נדות'.

ב. חשוב לדעת שאין דבר כזה "תקשורת אובייקטיבית" ואין "עיתונאי אובייקטיבי"; לכל עיתונאי יש אג'נדה ותפיסת עולם שהוא רוצה לקדם, ועל פי תפיסת העולם הזו הוא ממסגר את השיח ומפרש את המציאות. אין באמת "ידיעה חדשותית אובייקטיבית".

הכותרת, התמונה והמראיינים - הכל יהיה על פי האג'נדה של הכתב. אנחנו חיים בעולם של אג'נדות ולכן כדאי להשתחרר מהתפיסה הילדותית לפיה יש עיתונאים שמדווחים באופן נקי ונטול אג'נדות. אין כתבים כאלו. יש גם אנשים שצורכים עיתון שמנוגד לתפיסת עולמם כדי "לפתח חשיבה ביקורתית", לכן הם עושים מנוי לעיתוני השמאל; כך הם חשים שהם "אובייקטיביים". בסופו של דבר, הניסיון מראה שהם מאמצים את תפיסת העולם של אותו עיתון. וכבר כתבתי, שמי שרוצה להיות "איפכא מסתברא" - שיגיד את המובן מאליו ויעסוק בערכים לאומיים ויהודיים, כי זה חידוש גדול בתרבות הפוסטמודרנית.

ג. הכלל הזה חל בכל העולם, אך בישראל המצב חמור יותר מבחינת התקשורת. למרות שאנחנו נמצאים במדינה מערבית-דמוקרטית - רוב מוחלט של גופי התקשורת במדינה משרת אג'נדה שמאלנית, כולל ותאגיד השידור הציבורי וגלי צה"ל, הערוצים שהציבור משלם עליהם מכספי המיסים ושאמורים לייצג את כלל האזרחים.

העובדה שכמעט אף עיתונאי לא טרח לתת מידע לציבור על הרוצחים המשוחררים, זוהי הפקרות שאין כדוגמתה ופשע מוסרי ותקשורתי. זה בדיוק מה שהיה בשחרור החטוף/ השבוי (אגב, מי מחליט על מיסגור הביטוי הזה?) גלעד שליט.

תקשורת שלמה הדהדה קמפיין: "להחזיר את הילד של כולנו". מה המחיר? למי אכפת, העיקר שגלעד יחזור כבר בשלום.

למי ששכח, בעסקת שליט שוחרר מתכנן הטבח של שמחת תורה, הארכי-מחבל יחיא סינוואר, שאחראי על רציחתם האכזרית וחטיפתם של מאות יהודים.

לכל עיתונאי יש אג'נדה ותפיסת עולם שהוא רוצה לקדם, ועל פי תפיסת העולם הזו הוא ממסגר את השיח ומפרש את המציאות. אין באמת "ידיעה חדשותית אובייקטיבית"

**שאלתם
את עצמכם
איך
הטנקיסט
גלעד שליט
לפתע הפך
ל"ילד של
כולנו",
ואילו
הלוחם
אלאור
אזריה
לא היה
"הילד של
כולנו"?**

הוא יצר לוחמה פסיכולוגית שעשתה כאן כאוס במדינה. אחרי שראה את המחיר שמדינת ישראל הייתה מוכנה לשלם בעקבות תקשורת חסרת אחריות על חטוף אחד, הוא הבין שמה שהוא צריך לעשות כדי להביס את המדינה זה לחטוף כמה שיותר אזרחים, עם כמה שיותר סרטונים שלהם בשבי קוראים לעזרה, תוך הדהוד תקשורתי ומחאות של אזרחים בכיכרות. **סינוואר הרשע למד את הפסיכולוגיה של האזרחים, ובעיקר ידע שיש לנו תקשורת שתשתף פעולה ושתעשה הכל, כולל הכל, כדי להחזיר את החטופים במחירים מצמררים.**

בנוסף, הוא ידע שהתקשורת שלנו מאוד הרמטית ושיש לה חשיבה קולקטיבית. מי שיעז להביע דעה נגד העסקה יהיה מנוודה ומוחרם, כבר לא יהיה שייך לברנז'ה וינתקו אותו מקבוצת ההתייחסות של האליטה. אף אחד לא יעשה לכתבות שלו פולואפ. אבל אם הוא יעודד את העסקה - יפגרונו לו, יחמיאו, ויזמינו אותו לכנסי יוקרה. חלומו של כל עיתונאי. **כך נוצרה דעה אחידה כמעט ללא מתנגדים.** ואם קם מתנגד, מפלגת התקשורת דאגה ליירט אותו ולייצר לו דה לגיטימציה.

ד. שאלתם את עצמכם איך הטנקיסט גלעד שליט לפתע הפך ל"ילד של כולנו", ואילו הלוחם אלאור אזריה לא היה "הילד של כולנו"? גם באירוע אלאור אזריה התחולל קמפיין תקשורתי נגד חיסול מחבלים. אלאור אולי היה צריך לקבל עונש של ריתוק צבאי, אבל מערכות המשפט והתקשורת השתמשו בו כסמל כדי להרתיע לוחמים, ולקדם תפיסת מוסר שתתאים למדיניותן.

אגב, את המחבל שאלאור חיסל לא ישחררו באף עסקה מופקרת. תחשבו מדוע.

שאלה נוספת: מדוע, ביציאה מלבנון, קמה תנועת 'ארבע אמהות' בהדהוד תקשורתי אגרסיבי, ואילו בחיסול החמאס והניצחון המוחלט לא קודם קמפיין תקשורתי דומה? וכי הלוחמים בעזה ובלבנון, שמסכנים את חייהם, הם לא "הילדים של כולנו"?

בגלל רגישות האירוע שאנחנו נמצאים בו, אשאיר את ניתוח דפי המסרים התקשורתיים בעסקה הזו לפעם אחרת.

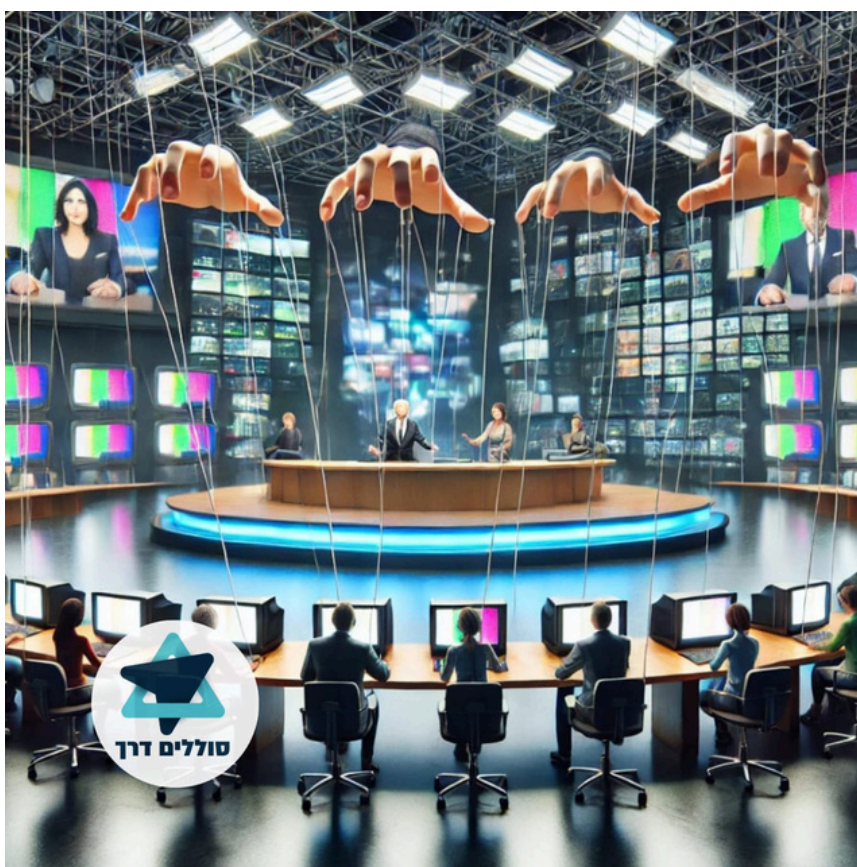
ה. בשונה משחרור גלעד שליט, האירוע כאן מבחינה תקשורתית היה חמור יותר. לא רק בגלל שגרם לעסקה מופקרת יותר, אלא משום שאותם עיתונאים וערוצי תקשורת, שקידמו את הסיסמה "עסקה בכל מחיר", החליטו לספר לציבור - רק אז, מיד לאחר שהעסקה נחתמה - איזה רוצחים הולכים להשתחרר ומה הנזק שהם הולכים לגרום. כל זאת תחת האשמת ראש הממשלה וחברי הממשלה, כמובן.

כלומר, מצד אחד הם קידמו את העסקה הזו, ועכשיו, כדי לנקות את ידיהם המגואלות בדם הנרצחים העתידיים, חלילה, בגלל העסקה - הם מיד דאגו לדווח (בצורה אובייקטיבית כמובן) על הנזק שייגרם. זוהי רשעות בסדר גודל חדש. הם יעשו הכל כדי להפיל את הממשלה (מתוך אג'נדה אובייקטיבית כמובן) וכל האמצעים כשרים.

ו. שום הפקת לקחים מקמפיין שחרור שליט תמורת סינוואר לא בוצעה. אם כבר, היה שימור לקחים - מפלגת התקשורת הבינה את הכוח שיש לה בידיים ואת המניפולציות שהם יכולים להפעיל על הציבור. אף עיתונאי לא התנצל אחרי הטבח על חלקו באירוע ולא לקח אחריות. רובם לקחו חלק פעיל גם בעסקה הנוכחית. וכמובן שלא יקחו שום אחריות על הטבח הבא, חלילה. הם הרי רק היו "אובייקטיביים".

ז. לצערנו, אין (כמעט) עיתונות בישראל. מדובר במפלגה פוליטית עם כוח והשפעה מאוד גדולים, ומצד שני אין דבר כזה "לא לצרוך תקשורת", כי בסוף בכל מקרה אנחנו נחשפים אליה. לכן מומלץ לצרוך תקשורת בעיקר דרך הרשתות החברתיות. אפשר למשל לעשות זאת דרך טוויטר (X), שם אתם יכולים לעקוב אחרי העיתונאים שמתאימים לאג'נדה שלכם ומשקפים את עולם הערכים שלכם. כך תיחשפו לכותבים ולתגובות של פעילים מוכרים, שמפתחים חשיבה ביקורתית.

הקשיבו לתפיסת העולם של הכתבים שאתם מאזינים להם, בדקו - האם היא תואמת את עולם הערכים שלכם, וכך תוכלו לצרוך מידע בצורה חופשית, מתוך חירות אמיתית, בלי הנדסת תודעה ובלי לקחת חלק בקמפיינים בעל כורחכם.

בעקבות התפטרות הרמטכ"ל

אודי בן חמו

א. הרמטכ"ל לשעבר מוטה גור כתב בספרו 'פלוגה ד', כי מבחן ההתנדבות הוא אכזרי מאוד. לאחר שהתנדבת אין לך זכויות מיוחדות. תפקודך חייב להיות חד, חריף ומקצועי. ואם תיכשל באופן קולוסאלי, לא תוכל להביא לידי ביטוי את כל זכויותיך עד לאותו כישלון, משל היו חיסכון בבנק בו אפשר להשתמש לאחר הפסד כספי גדול. בבת אחת יימחקו לך זכויותיך. חריף.

ב. משמעות הכישלון הזה אינה ביזוי והשפלה חלילה כלפי הרמטכ"ל, גם אם המחיר היה מצמרר ונוראי. אך מנגד, גם חנופה מיותרת וחיבוק מוגזם אינם במקומם. הם עלולים לפצוע ולהכאיב למשפחות שכולות רבות. אל תהיו אצילי נפש על גבן הפצוע. דרושים דיוק, זהירות ויחס ענייני, וודאי ביחס הציבורי בפרהסיה. דרוש גם יחס נוקב, מקצועי, ענייני ובלתי מתפשר בנוגע לתחקור הנדרש להיעשות, בלי שום עיגול פינות.

ג. רבים מנסים כעת לנצל את ההזדמנות - ולדחוף לכך, שאחרי שהרמטכ"ל ומפקד פיקוד דרום התפטר, מצופה כעת מראש הממשלה להתפטר. זו כמובן ציניות. אם דרג שנבחר על ידי העם צריך להתפטר, על כך יחליט העם בלבד. ודרג ממונה (מפכ"ל, מנכ"ל ורמטכ"ל) ימשיך או יסיים את תפקידו אם יחליט על כך מי שהם כפופים לו. יחי ההבדל הקטן.

ד. אם הרמטכ"ל היה עומד במטרות המלחמה מעל ומעבר לציפיות, המרירות והחמיצות היו נמתקות מעט, למרות המחיר הנורא. אבל לאחר 15 חודשים ישנה תחושה קשה של תפיסת ביטחון כושלת, שגורמת ליציאה וכניסה שוב ושוב לאותם מקומות שבהם כבר היינו. זה לא מקרה, זוהי התפיסה המונחלת בצה"ל כבר שנים ונובעת מעולם רעיוני לקוי, ולא זו העת להרחיב בכך.

ה. הרמטכ"ל החדש צריך להיות בראש ובראשונה אדם מקצועי האוחז בתפיסה ראויה לאור אלפי שנות היסטוריה צבאית קלאסית, ולא בתפיסות פוסט-מודרניות. בנוסף ראוי שהוא ייצג את העם, ולא ייצג אליטה שחצנית המנותקת מהעם.

תנאי סף נוסף הינו הבנה שהרמטכ"ל לא צריך לחנך את העם ולהטיף לו מוסר, אלא לעסוק בתפקידו בלבד: להכריע ולהביס את האויב. ונקודה חשובה נוספת: שהוא יעריך את העם ויתפקד מתוך תחושה שהוא 'עבד לעם קדוש', לא פחות. ועל כך גאוותו.

תנאי סף הינו הבנה שהרמטכ"ל לא צריך לחנך את העם ולהטיף לו מוסר, אלא לעסוק בתפקידו בלבד: להכריע ולהביס את האויב

ו. כשבוחרים רמטכ"ל, לא בודקים את מידת התאמתו על פי רמת ה'אידישקייט' שלו, כפי שעשו רבים כאשר תמכו במינויו של הלוי כי יש לו 'כיפה שקופה'. השיקולים רציניים יותר.

למשל: האם הוא תומך בתפיסה הרואה ביחסים הבין-לאומיים תוצר של **הסכמים**, **חוזים** ו**בריתות**, או של **כוח**, **עוצמה ואינטרסים**. האם הוא רואה חשיבות בצבא יבשה או בצבא הייטק, ועוד.

ז. ולסיכום: אנו חיים בתקופה שבה בכל יום מתרחש אירוע היסטורי. ייתכן שהיום הזה, לאחר כניסתו של טראמפ לתפקידו כנשיא ארה"ב, יאיץ תקופה של טיפול בדיפ-סטייט המקומי. וסביר להניח גם שהיום החל הקמפיין לסיום המלחמה ולהפלת הממשלה כי "גם הם חייבים לקחת אחריות".

נחזיק ראש, ימים גדולים לפנינו.

”
כשבוחרים
רמטכ"ל, לא
בודקים את
מידת
התאמתו על
פי רמת
ה'אידישקייט'
שלו

הכרת הטוב והכרת המציאות

איתי אסמן

ראשית, אציין שערך "הכרת הטוב" הוא ערך חשוב מאוד ביהדות. זוהי מידה חשובה בנפש האדם שראוי לחזק אותה תמיד.

השאלה היא, האם כאשר הרמטכ"ל מתפטר זהו הערך המרכזי שצריך לעסוק בו? האם חשוב כעת לחזק את ערך הכרת הטוב, או שיש כאן אירוע אחר, גדול יותר, שלא צריך למדוד אותו בפסיכולוגיה האישית של הכרת הטוב שלנו כלפי מעשיו הגדולים של הרמטכ"ל בעברו הצבאי?

מאחר שהניתוח והחשיבה בסוגיות ציבוריות שונים לחלוטין מאלה שבחיים הפרטיים, אנסה לתת מבט-על שלדעתי ראוי לגשת מתוכו לניתוח האירוע.

א. אירוע ציבורי

ראשית, חשוב להגדיר שהתפטרות הרמטכ"ל היא לא אירוע פרטי, וההבנה הזו חשובה מאוד! אכן ברמה האישית אין לזלזל בעברו הצבאי והיכן שהוא תרם, אך ברמה הציבורית יש כאן אדם שכשל, שהיה אחראי למחדל הביטחוני הגדול ביותר מאז קום המדינה. האם כשמפטרים מישהו שהקריס את החברה עסוקים במעלותיו, או בהחלפתו כדי להציל את החברה? אם הכרת הטוב היא הערך המרכזי, מדוע שלא נשאיר אותו בתפקידו? הסוגיה כאן אינה חינוכית ואין עניינה בתיקון המידות האישיות, אלא היא אירוע מקצועי מדיני. הדאגה כאן היא לכלל ישראל ולעתיד המדינה, ורק טובת הכלל ועתיד המדינה צריכים לעמוד כאן לנגד עינינו.

ב. עולם מתוקן ועולם מזוהם

בעולם מתוקן, שבו אנשים לוקחים אחריות על מעשיהם, ושבנו התקשורת מוקיעה את הרע ומעודדת את הטוב, שונאת את השקר ואוהבת את האמת - היה ראוי להכיר תודה לרמטכ"ל על שירותו הצבאי למרות המחדל הגדול. אך החידוש הגדול באירוע הזה הוא, שהרמטכ"ל אחראי למחדל ביטחוני עצום והתקשורת עסוקה בטיוח העובדה הזו.

הרי כלפי ראש הממשלה יש אין-סוף קריאות מצד שמאל להתפטר וללכת הביתה. האם תהיתם לעצמכם מדוע השמאל מעולם לא מחה מתחת לביתו של הרמטכ"ל, והרי הוא האחראי הישיר למחדל הזה? מדוע שקמה ברסלר קראה שוב ושוב לרמטכ"ל ולראש השב"כ לא להתפטר?

כאשר שר הביטחון גלנט פוטר, הוא הלך להופעה של שלמה ארצי וקיבל שם מחיאות כפיים. על מה?! הרי הוא היה חלק מהמחדל! אבל המלחמה שלו בראש הממשלה גרמה לתקשורת "לשכוח" את אחריותו למחדל. המוסר הציבורי זוהם והפך להיות רלטיבי. במציאות כזו צריך לעסוק במכלול השלם ולא רק ב"ראיית הטוב" המטייחת את המחדלים.

**האם
כשמפטרים
מישהו
שהקריס
את החברה
עסוקים
במעלותיו,
או
בהחלפתו
כדי להציל
את
החברה?**

ג. מי יהיה שומר הסף של הדמוקרטיה?

פעם השתתפתי ביום עיון של בכירים בצה"ל. דיברה שם שופטת ואמרה, שחלק מתפיסת הביטחון בצה"ל היא גם הגנה על הדמוקרטיה, כי בלי ערכי הדמוקרטיה המדינה והחברה הישראלית יתפוררו, ולכן הרמטכ"ל וקציני צה"ל צריכים לעסוק באיחוי החברה הישראלית. זו דוגמה לכך שלצערנו, בשנים האחרונות נכנסו לא מעט אג'נדות לא-צבאיות לצה"ל.

האליטה מעולם לא ראתה ברמטכ"ל רק ראש המטה הכללי של צה"ל, אלא גם מין "שומר סף" (כהגדרתם), מישהו המונע מהדרג המדיני לבצע מדיניות שונה, "הפיכה משטרית" כביכול. **הביקורת של העם נגד הרמטכ"ל לא התחילה בטבח שמחת תורה, אלא החלה בהתנהלות שלו מול מחדל הסרבנות**, כאשר גורמים צבאיים השתמשו בכוח הצבאי שניתן להם מהמדינה כדי לעצור חקיקה בכנסת. הרמטכ"ל לא רק שלא עצר אותם ולא שפט אותם, אלא שהוא דיווח לראש הממשלה שאם החקיקה לא תיעצר, הסרבנות רק תגדל. **זה היה כישלון ערכי גדול מאוד של הרמטכ"ל, ובאירוע הזה הוא הפך להיות אדם המייצג מחנה פוליטי ויקיר ההגמוניה.** האליטה תמיד עסוקה במהות ובצביון, ולכן היא שמחה שיש לה נציגים בכירים במערכת הביטחון שעוזרים לה "להילחם על הדמוקרטיה". **החלפת הרמטכ"ל היא לא רק אירוע ציבורי, אלא מסמלת חילופי הגמוניה.**

ד. בעיית מדיניות קלוקלת

הימין בישראל קולט באינטואיציה שלו, שהרמטכ"ל הוא לא רק ראש המטה הכללי של צה"ל אלא גם אישיות המייצגת מחנה פוליטי שמתעסקת גם בסוגיות מדיניות. הייתה ביקורת קשה על הרמטכ"ל שלא הקשיב לדרג המדיני, ויש טוענים שהוא גם לא העיר את ראש הממשלה בתחילת הטבח. וגם לאחר מכן - כאשר פעל נגד קצינים התקפיים, הדיח את נוחי מנדל והקפיא את חזי נחמה, ובסוגיית ההקלטה המבושלת בעניין שדה תימן הוא בחר לשתוק כדי לא לגעת בפרקליטות הצבאית.

התפיסה של השמאל רואה בנבחרי הציבור הימניים אנשים מושחתים שמונעים מיצרים של כבוד ושררה, ואילו את הפקידים הפועלים על פי מדיניות השמאל הם רואים כאנשים מקצועיים שפועלים 'לשם שמיים'. ממילא, ראש הממשלה ושרי הממשלה הימניים הם לשיטתם אנשים שתמיד יפעלו ממניעים לא מקצועיים, וכך נוצרת מציאות שבה הדרג הצבאי ממדר את הדרג המדיני במקום להבין שהוא כפוף אליו. יש כאן בעיה של מדיניות מקולקלת. לפני שמחלקים זרים, צריך לתקן אותה בדחיפות.

**התפיסה של השמאל רואה בנבחרי הציבור
הימניים אנשים מושחתים שמונעים מיצרים של
כבוד ושררה, ואילו את הפקידים הפועלים על
פי מדיניות השמאל הם רואים כאנשים
מקצועיים שפועלים 'לשם שמיים'**

ה. שימור ההגמוניה

התפטרות הרמטכ"ל היא כאמור אירוע ציבורי ואירוע שמסמל חילופי הגמוניה. זו הסיבה שלשמאל כל כך חשוב לאתרג את הנציג המשמר את תפיסת עולמם במערכת - שהעם הוא לא הריבון - ולנקות אותו מכל אשמה. הם עושים זאת לא מטעם "הכרת הטוב", אלא כי לשיטתם הרצי הלוי עשה בדיוק מה שהם ציפו ממנו, הוא הוציא לפועל את המדיניות שמשרתת אותם: הוא הכיל את הסרבנות ובכך עצר את הרפורמה המשפטית, הוא לא כבש את עזה ובכך לא נכנע ל"מתנחלים המשיחיים", והוא עשה הכל כדי לשחרר את החטופים בכל מחיר. לכן הוא התפטר רק לאחר עסקת החטופים, למרות שהמלחמה לא הסתיימה.

אך תפקידו של הרצי הלוי כשומר סף עוד לא הסתיים. השמאל לוקח אותם עכשיו לקמפיין של "הרצי לקח אחריות והתפטר ועכשיו תורו של ראש הממשלה". כלומר, השחקן הפוליטי הרצי הלוי עוד לא סיים את תפקידו הציבורי (על ההבדל בין אחריות הרמטכ"ל = פקיד מקצועי, לבין זו של ראש הממשלה = נבחר ציבור, נרחיב בפעם אחרת).

ו. להבין השלכות

כאשר יש כאן משחק פוליטי ושימוש ברמטכ"ל לקידום מהלכים פוליטיים, מומלץ לשמור את "ערך הכרת הטוב" לסיום האירוע. כי אם גם השמאל אומר שהרצי הלוי הוא רמטכ"ל משכמו ומעלה ומשכיח את מחדליו וגם הציבור הדתי לאומי עושה זאת - אז למה בעצם לשפוט אדם כל כך טוב? אולי הוא בכלל הקורבן?

חוסר ההבנה של ה"משחק" הפוליטי, יחד עם חוסר אוריינטציה ציבורית המתובלת בנאיביות, גורמים לאנשי ציבור לעסוק בערך חינוכי שבכלל לא קשור לאירוע ובכך להיות שותפים מלאים למשחקי התודעה. לא כל מחנך חשוב הוא מומחה בפוליטיקה. יש דברים שאפשר לומר בבית, אבל לא צריכים להפוך למאמרים בתקשורת. לדברים האלו יש השלכות!

יש גורמים דתיים שעוסקים בשבחו של הרמטכ"ל כדי לחזק את החינוך להכרת הטוב; יש שעושים זאת משום שהם חוששים שהדתיים יצטיירו כאנשים רעים, ויש שעושים זאת מתוך שיעבוד מנטלי להגמוניה של השמאל וחשש לאכזב אותם. בכל מקרה - מבחינה ציבורית זה ממש לא האירוע המרכזי.

”
כאשר יש
כאן משחק
פוליטי
ושימוש
ברמטכ"ל
לקידום
מהלכים
פוליטיים,
מומלץ
לשמור את
"ערך
הכרת
הטוב"
לסיום
האירוע

ז. הכרת הטוב היא חשובה מאוד, אך לא פחות מכך חשובה הכרת המציאות הציבורית והפוליטית. הרב אברהם סתיו נתן כדוגמה את משה רבנו שלא הכה את המדיינים בגלל הכרת הטוב, כי הוא גדל שם. אבל הוא שכח להזכיר שמשה רבנו נתן פקודה לפינחס להרוג את כל המדיינים. למה להרוג? איפה הכרת הטוב? כי כשצריך לבצע משימה קיומית והכרחית, העניין הוא לא הכרת הטוב אלא הכרת המציאות (אל תדאגו, אף אחד לא רוצה להרוג). ייתכן שיבוא יום ונכיר תודה לרמטכ"ל הרצי הלוי על שירותו הצבאי, אחרי שייערך לו משפט והציבור ייחשף לכל מה שנעשה; אך כל עוד הוא בוחר להיות שחקן פוליטי, אין לעשות לו "סיכום קדנציה".

ואגב, גם בנימין נתניהו היה קצין בסיירת מטכ"ל והוא גם אח שכול, ומעניין ש"הכרת הטוב" הזו כלפיו מעולם לא מנעה מאנשי חינוך לבקר אותו בתקיפות ואף לקרוא לפיטוריו. כך שחשוב לשמור גם על קוהרנטיות ולא להשתמש בערכים מסוימים רק כשנוח. עלינו לרומם את המבט, להתעלות לגודל השעה, להיות עסוקים במכלול ולא רק בפרטים, ולהבין שאנחנו נמצאים בתהליך היסטורי חשוב שרק נצמח ממנו.

”
אגב, גם בנימין נתניהו היה קצין בסיירת מטכ"ל והוא גם אח שכול, ומעניין ש"הכרת הטוב" הזו כלפיו מעולם לא מנעה מאנשי חינוך לבקר אותו בתקיפות ואף לקרוא לפיטוריו

מנופים פרוגרסיביים ולגיטימציה לתמיכה בטרור

עזרא הימן

השבוע שיבח ח"כ איימן עודה את שחרור "האסירים הפלשתיניים" (ארכי מחבלים עם הרבה דם יהודי על הידיים) במסגרת העסקה ובכך הוצתה הסוגיה הכואבת של הלגיטימציה לתומכי טרור, מצד השמאל הפרוגרסיבי ובניצוח בג"ץ, לככב בכנסת.

נצלול למסע קצרצר על מה שהתחדש בנושא, ולמי שכבר בקיא בפרטים מומלץ לא לפספס את סעיף ד.

אלא שהפעם ארגוני המחאה ומפלגות השמאל יישרו קו עם בג"ץ. איסור על תמיכה בהשמדת ישראל הפך להיות בעיניהם מדיניות ימנית

א. תומכי טרור נגד ישראל מככבים בכנסת

שלוש פעמים נחקק ותוקן סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת. התיקון נועד לכלול במפורש פסילה על "תמיכה במאבק מזוין נגד ישראל". התיקון עבר ברוב של 77 לעומת 18. זה מספיק הסכמה רחבה? אך אחרי שבית המשפט כפה בפלפולי סרק את זכותם של שונאי ישראל גדולים כמו עזמי בשארה ובהמשך חנין זועבי לככב בכנסת, תוקן הסעיף פעם נוספת כדי לכלול גם התבטאויות בעלמא של תמיכה במאבק מזוין נגד ישראל.

התיקונים האלה לא עוררו מחלוקות חוקתיות עזות בעם ישראל. הרוב הגדול של חברי הכנסת התבססו עליהם כדי לפסול רשימות או ח"כים תומכי טרור לפני בחירות. אך בכל פעם מצאו שופטי בג"ץ תירוץ ליישום מפלה של הסעיף דווקא כלפי יהודים, והרמת הרף שוב ושוב בנוגע לפסילת ערבים שהם תומכי טרור.

בתחילה דרשו "סכנה ברורה ומיידית". אהרן ברק הטיל ספק, שמא תמיכת עזמי בשארה באויב אינה "ברורה וחד משמעית" מספיק. שופטים דרשו לראות התבטאויות "רבות ותכופות" בעד הטרור. בכל פעם הכנסת תיקנה, כדי להבהיר את כוונתה לבג"ץ. בכל פעם הרף טיפס לשמים כדי שלא יהיה אפשר לפסלם.

לא היה מקרה סמלי ובוטה יותר לרמיסה גסה של הציונות על ידי שופטי העליון נגד יהודים בארצם.

והנה בימים אלה של מלחמה קשה על קיומנו התכנסו חברי הכנסת לתקן את חוק היסוד מחדש, כדי שיכלול גם התבטאויות שאינן "רבות ותכופות", ועוד כמה תיקונים כדי לסתום את הגולל על תירוצי בג"ץ להכשרת תומכי טרור בכנסת. אלא שהפעם ארגוני המחאה ומפלגות השמאל יישרו קו עם בג"ץ. איסור על תמיכה בהשמדת ישראל הפך להיות בעיניהם מדיניות ימנית.

”
**ארגוני המחאה
מציגים את
החוק האוסר על
תומכי טרור
לכהן בכנסת
כחוק שנועד
לבטל את
המשטר
הדמוקרטי. כמה
מוכר**

ב. הנגיף הפרוגרסיבי - מבג"ץ לארגוני המחאה

בעצם, הלוואי שהיה הופך למדיניות ימנית בעלמא. אבל ארגוני המחאה מציגים את החוק האוסר על תומכי טרור לכהן בכנסת כחוק שנועד לבטל את המשטר הדמוקרטי. כמה מוכר. זה הקו המוביל בערוץ המדיה המרכזי של ארגוני המחאה, שם מגייס המשפטן פרופ' יניב רוזנאי, מהקולות הבולטים במחאות השמאל הפרוגרסיבי, להטוטי לשון כדי להציג חוק למניעת תמיכה בטרור כחוק המקדם את ביטול כללי המשטר הדמוקרטי.

עירן הלפרין הוא כוכב נוסף של ארגוני המחאה, פרופסור לפסיכולוגיה חברתית באוניברסיטה העברית. הוא מתמחה בהשפעה על דעת הקהל באמצעות קמפיינים וסקרים. בהשראתו מונפה המחאה נגד הרפורמה המשפטית כך שתייצר במוחות האנשים קשר מובנה בין שמאל מדיני רדיקלי לבין דמוקרטיה. מדינת לאום יהודית היא כנראה לא משוש חייו. לקראת חידוש החוק למניעת ריצת תומכי טרור לכנסת הוא מסביר, שמדובר (כמובן!) בפגיעה מהותית במשטר הדמוקרטי, בביטול זכות הבחירה של הציבור הערבי, והוא קורא לשיתוף פעולה יהודי-ערבי לניצחון בבחירות. הקמפיינים כבר רצים ברשתות.

ג. הפרזנטורים של התנועה הפרוגרסיבית בכנסת

מכאן הדרך קצרה לכנסת. יאיר לפיד אסף את הבריונות האנטי-ציונית של בג"ץ, מגובה במשפטנים ופסיכולוגים אקטיביסטים בשירות ארגוני המחאה, והפך את הכל יחד לצווחה פוליטית מעל במת הכנסת כאילו הימין מבטל את הבחירות.

כדרכו, לפיד משמש פרזנטור של השמאל הפרוגרסיבי בכנסת. הם מכתיבים את הדרך, והוא מגייס את הכושר הרטורי שלו להבהיל את הציבור.

ד. ההיגררות של השמאל הציוני ושל "מיזמי האחדות"

באווירה הכללית כזו לא נעימה הזו, היה ראוי להקים מיזם המאפשר הגעה לכללי משחק מוסכמים בלי לעשות דה-לגיטימציה למאבק ציוני כל כך בסיסי.

ד"ר עו"ד רעות פינגר-דסברג היא ראש תחום משפט וממשל ב'מרכז מנור' ומובילה את מתווה ההסכמות של כללי המשחק הדמוקרטיים של תנועת 'הרבעון הרביעי'.

פינגר איננה קיצונית כמו הקודמים שתיארתי כאן, היא מתיימרת ליצור חיבורים על בסיס ערכים ציוניים ויהודיים. כמה חבל שהיא לגמרי נסחפה אחריהם. היא מכנה את ההתעקשות למנוע מתומכי טרור לכהן בכנסת "הטרלה עם מניע סמוי להציג את השמאל שיתנגד לחוק כתומכי טרור", ושמטרת החוק האמיתית היא לא להילחם בטרור אלא "להטות את תוצאות הבחירות". לקינוח קבעה שהחוק פוגעני ומעליב את הח"כים הערבים... זוהי צורת חשיבה פרוגרסיבית קלאסית, שלפיה הציונות בימין היא בסך הכל כלי שרת כדי לשלוט, לדכא ולפגוע באחרים.

חשיבה קונספירטיבית ויהירה.

העיוות הפרוגרסיבי מחלחל עמוק גם לאלה המזדהים כמרכז-שמאל ליברלי ציוני.

ובכלל, איפה ייחוס הכוונות הטובות, שכל כך חשוב בכללי הרבעון??
ככה היא מחפשת הסכמות רחבות??

פינגר מתעלמת מהאופן שבו דחק בג"ץ את הימין לפינה ואילץ אותו בציניות להדק את הניסוח שוב ושוב כדי להשיג תוצאה כל כך אלמנטרית - לא לאפשר לתומכי טרור לככב בכנסת. אדרבה, היא מהללת את בג"ץ כ'שומר הציונות', לא פחות. לצערי היא לא חלק מהפתרון, היא חלק מהבעיה.

ה. מפת דרכים

אנחנו בעיצומו של בירור נוקב מאוד סביב הזהות שלנו. השמאל הפרוגרסיבי מוביל מהלך שהוא קוטבי באופן מוחלט למדינת לאום יהודית בארץ ישראל. הצורך לעמוד איתן ולהיבדל מהשמאל הפרוגרסיבי בכל מקום שהוא מחלחל בו הוא צורך לאומי קיומי.

ליברלים מתונים המאמינים במדינת לאום יהודית צריכים לראות את הנזקים של השמאל הפרוגרסיבי ולהיבדל ממנו. לא להיגרר אחריו, ולא לקרוא למאבק לשמירה על מדינת לאום יהודית, שעד לא מזמן הייתה קונצנזוס, "הטרלה" ו"הטיית הבחירות".

הבירור הזה יצמיח אותנו מחדש, אני בטוח. אך צריך לצלוח את הקושי הזה בעיניים פקוחות בלי למצמץ. והאחדות תבוא.

**הצורך לעמוד איתן ולהיבדל מהשמאל
הפרוגרסיבי בכל מקום שהוא מחלחל בו
הוא צורך לאומי קיומי**